

Sabina Krawczyk, Anna Figna

Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA POLSKI

Streszczenie: Artykuł skupia się na przedstawieniu atrakcyjności inwestycyjnej Polski. W tym celu wyszczególniono czynniki atrakcyjności inwestycyjnej, po czym dokonano analizy klimatu inwestycyjnego. Opracowanie zawiera także rankingi atrakcyjności inwestycyjnej, w których zawarto mocne i słabe strony polskiej gospodarki z punktu widzenia napływu zagranicznych inwestycji bezpośrednich. W celu zwiększenia napływu ZIB do Polski zidentyfikowano obszary, w których powinna nastąpić poprawa.

Słowa kluczowe: zagraniczne inwestycje bezpośrednie (ZIB), atrakcyjność inwestycyjna, Polska.

1. Wstęp

Atrakcyjność inwestycyjna rozumiana jest jako kategoria, która znacząco wpływa na proces decyzyjny dotyczący lokowania zagranicznych inwestycji bezpośrednich (ZIB)¹. Inwestorzy zagraniczni podejmują decyzje o lokalizacji ZIB pod wpływem tzw. czynników lokalizacji, czyli kombinacji korzyści możliwych do osiągnięcia, płynących z faktu prowadzenia działalności w danym kraju². Za atrakcyjność inwestycyjną danego obszaru odpowiedzialne są następujące czynniki lokalizacji: chłonność rynku zbytu, jakość rynku pracy, klimat społeczny, koszty prowadzenia działalności gospodarczej, infrastruktura techniczna, infrastruktura otoczenia biznesu, dostępność komunikacyjna, skuteczność transformacji gospodarczej, aktywność władz mająca na celu przyciągnięcie inwestorów oraz możliwości wypoczynkowe³.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski oraz zidentyfikowanie obszarów, w których powinna nastąpić poprawa.

---

¹ E. Orchwa-Malizewska, G. Michalczyk, A. Poliński, *Ocena atrakcyjności inwestycyjnej województwa podlaskiego w świetle badań porównawczych*, [w:] *Atrakcyjność inwestycyjna regionu*, red. A. Kopczyk, M. Proniewski, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku, Białystok 2005, s. 127–128.

² M. Nowicki (red.), *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2010*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Fundacja Konrada Adenauera w Polsce, Gdańsk 2010, s. 11–12.

³ H. Godlewska-Majkowska (red.), *Atrakcyjność inwestycyjna polskich regionów. W poszukiwaniu miar*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2008, s. 24.

2. Próba oceny atrakcyjności inwestycyjnej Polski

Miarą atrakcyjności inwestycyjnej kraju może być wartość faktycznie zrealizowanych inwestycji na tle światowego strumienia ZIB, liczba zrealizowanych projektów ZIB czy liczba miejsc pracy stworzonych przez te inwestycje. Takie informacje służą zarówno do oceny rzeczywistej popularności danego kraju dla ZIB, jak i przyszłym inwestorom, którzy często wybierają sprawdzone już przez innych inwestorów lokalizacje.

Wielkość napływu ZIB do Polski nie jest imponująca. Według wstępnych szacunków w 2010 roku stanowiła niecały 1% światowego strumienia ZIB. Polska nie należy również do głównych beneficjentów ZIB w Unii Europejskiej, co potwierdza fakt, że w 2010 roku napływ ZIB do Polski stanowił niecałe 3,6% napływu ZIB do UE.

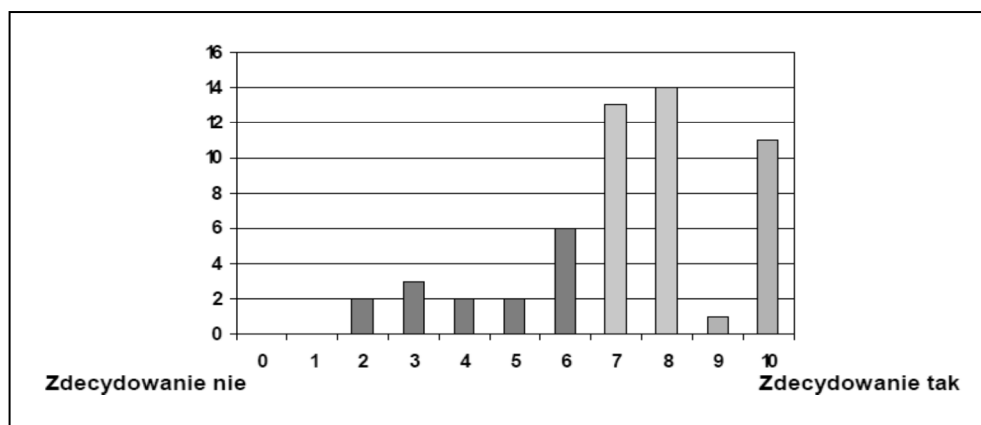
Tabela 1. Liczba projektów ZIB i miejsc pracy stworzonych przez ZIB w Europie w 2009 roku

Miejsce	Państwa	Liczba projektów ZIB w 2008 roku	Liczba projektów ZIB w 2009 roku	Udział w rynku w 2009 roku	Zmiana 2008–2009	Liczba stworzonych miejsc pracy przez ZIB w 2009 roku
1	Wielka Brytania	686	678	21%	-1%	20 017
2	Francja	523	529	16%	1%	13 298
3	Niemcy	390	418	13%	7%	4 928
4	Hiszpania	211	173	5%	-18%	5 212
5	Rosja	143	170	5%	19%	11 734
6	Belgia	142	146	4%	3%	3 357
7	Holandia	116	108	3%	-7%	brak danych
8	Polska	176	102	3%	-42%	7 491
9	Włochy	96	100	3%	4%	1 955
10	Irlandia	108	84	3%	-22%	3 461
11	Rumunia	145	75	2%	-48%	6 384
12	Szwajcaria	125	69	2%	-45%	1 099
13	Węgry	100	64	2%	-36%	7 112
14	Czechy	87	61	2%	-30%	3 993
15	Szwecja	85	58	2%	-32%	brak danych
16	Turcja	41	58	2%	41%	10 819
17	Ukraina	31	46	1%	48%	2 247
18	Portugalia	39	42	1%	8%	1 780
19	Austria	64	41	1%	-36%	brak danych
20	Dania	53	34	1%	-36%	brak danych

Źródło: *Waking up to the New Economy. Ernst & Young's 2010 European Attractiveness Survey*, Ernst & Young, 2010.

Na uwagę zasługuje informacja, że Polska zajęła 5 miejsce w Europie pod względem utworzonych miejsc pracy przez ZIB i 8 miejsce w Europie, biorąc pod uwagę liczbę zrealizowanych projektów ZIB w 2009 roku. Tabela 1 prezentuje informacje dotyczące liczby zrealizowanych projektów ZIB i miejsc pracy stworzonych przez ZIB.

Ciekawych informacji na temat atrakcyjności inwestycyjnej Polski dostarczają także badania Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych przeprowadzone w 2010 roku wśród 55 zagranicznych inwestorów pochodzących z Ameryki, Europy i Azji. Inwestorzy zagraniczni zapytani o to, czy na podstawie własnego doświadczenia poleciliby Polskę jako miejsce inwestycji – w większości udzielili odpowiedzi twierdzącej. Odpowiedzi na to pytanie przedstawia rys. 1. Inwestorzy wskazywali, że największą zaletą Polski jest duża dostępność wykwalifikowanej siły roboczej. Do mocnych stron Polski zaliczyli również duży rynek, stabilną gospodarkę oraz dobrą pozycję w Europie. Natomiast najgorzej oceniona jest biurokracja, niewystarczająca infrastruktura i otoczenie prawne⁴.

Rys. 1. Rozkład odpowiedzi na pytanie, czy inwestorzy zagraniczni poleciliby Polskę jako miejsce lokowania ZIB

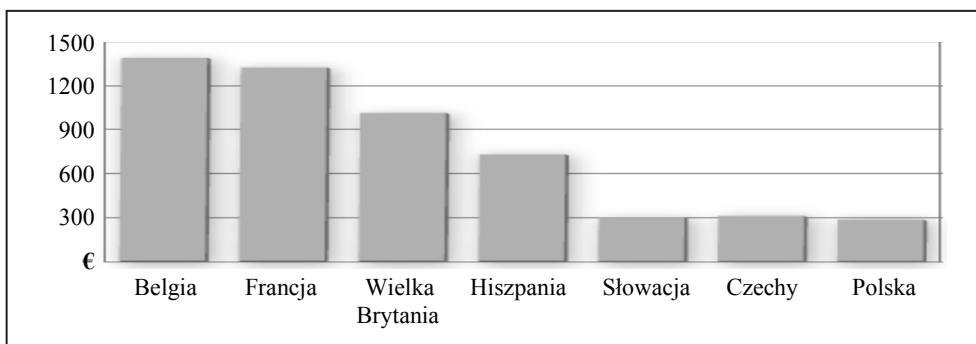
Źródło: *Bariery w napływie bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski*, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych SA, Warszawa, grudzień 2010, s. 18.

Powyższe badania znajdują również potwierdzenie w badaniach Amerykańskiej Izby Handlowej w Polsce i KPMG przeprowadzonych wśród amerykańskich inwestorów zagranicznych inwestujących w Polsce. Amerykańscy inwestorzy także wskazują, że położenie w centrum Europy oraz siła robocza w Polsce (jej umiejętności zawodowe, wykształcenie, dostępność) należą do głównych czynników skłaniających ich do lokalizacji ZIB w Polsce. Ważnym atutem Polski jest też potencjał wzrostu gospodarki, stabilność gospodarcza i wielkość rynku wewnętrznego. Za sła-

⁴ *Bariery w napływie bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski*, PAIiZ SA, Warszawa, grudzień 2010, s. 16–20.

be strony Polski uznano: infrastrukturę transportową, rozbudowaną biurokrację i zagmatwany system podatkowy. Najlepszą rekomendacją dla Polski jest fakt, iż wszyscy inwestorzy, którzy wypełniali ankietę, zadeklarowali, że wybraliby Polskę ponownie na miejsce inwestycji⁵.

Na decyzję inwestycyjną składa się wiele czynników. Niewątpliwie jedną z istotnych wskazówek jest sytuacja makroekonomiczna kraju. Inwestorom zagranicznym rozważającym Polskę jako miejsce planowanych inwestycji zapewne nie umknęło, że Polska w czasie kryzysu była jedynym krajem UE z dodatnim wzrostem gospodarczym. Do silnych stron polskiej gospodarki można również zaliczyć stabilną sytuację gospodarczą i dobre perspektywy rozwoju. Ogromnym atutem Polski jest kapitał ludzki. Siła robocza w Polsce jest dobrze wykwalifikowana i tania. Minimalne wynagrodzenie miesięczne w Polsce należy do najniższych w UE – co ilustruje rys. 2.

Rys. 2. Minimalne wynagrodzenie miesięczne w Polsce na tle wybranych krajów Unii Europejskiej w 2009 roku w euro

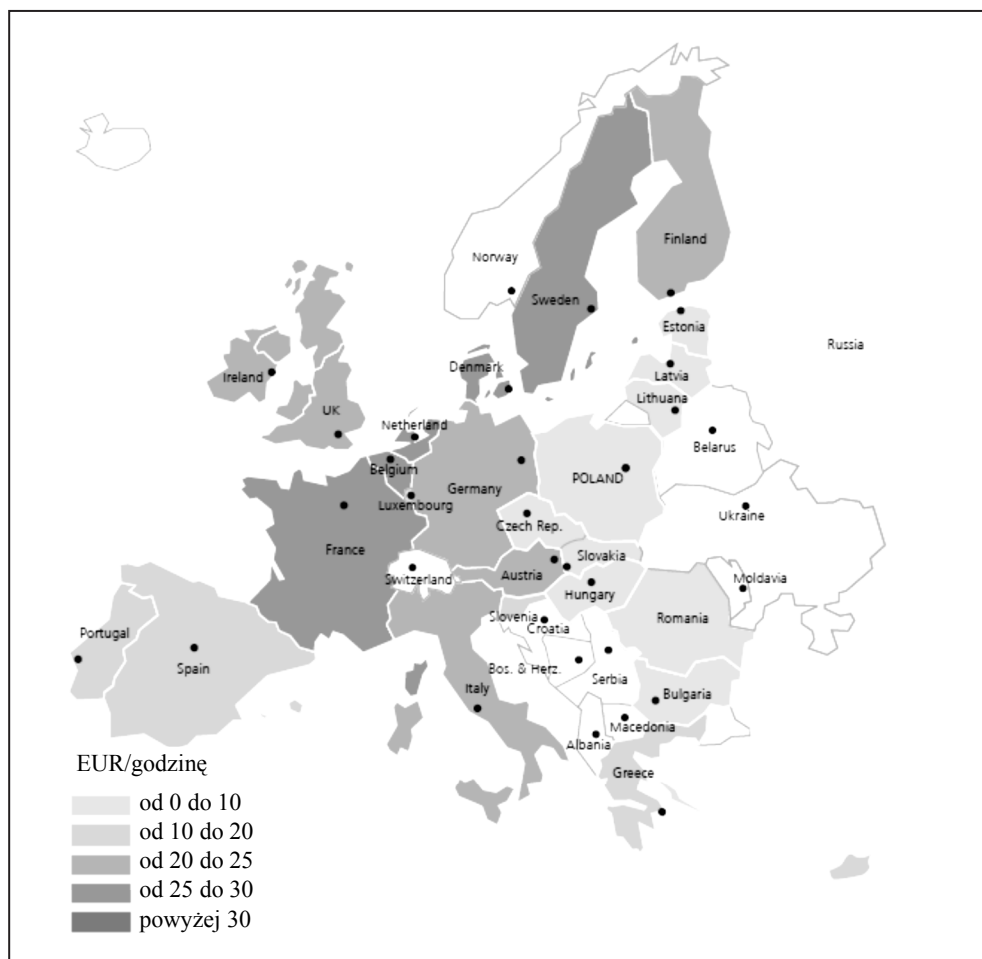
Źródło: *Investing in Poland 2011*, "Warsaw Business Journal", Valkea Media SA, Warszawa 2010, s. 11.

Biorąc pod uwagę godzinny koszt pracy, Polska znów znajduje się wśród państw o najniższych kosztach. Mapę ilustrującą koszt godziny pracy w UE w 2009 roku przedstawia rys. 3.

Czynnikami przemawiającymi za atrakcyjnością inwestycyjną Polski są także zachęty inwestycyjne w specjalnych strefach ekonomicznych, środki finansowe pochodzące z funduszy strukturalnych UE, jak również duży rynek zbytu.

Najczęściej wymienianymi przez inwestorów zagranicznych barierami blokującymi ich przed dokonaniem ZIB w Polsce są: otoczenie prawne, infrastruktura drogową, jasność i spójność przepisów w zakresie podatków i zamówień publicznych, proces uzyskiwania licencji i koncesji. Do istotnych ograniczeń prowadzenia działalności

⁵ P. Kuskowski, J. Sadowski, M. Strojny, *20 lat amerykańskich inwestycji w Polsce. Raport Amerykańskiej Izby Handlowej w Polsce i KPMG*, Amerykańska Izba Handlowa w Polsce i KPMG Sp. z o.o., Warszawa 2010, s. 7–8.

Rys. 3. Koszt godziny pracy w Unii Europejskiej w 2009 roku w euro

Źródło: *Investor's Guide – Poland. How to do Business*, Polish Information and Foreign Investment Agency, JP Weber Dudarski Sp. k. Member of JP Weber Group, Warszawa 2010, s. 35.

gospodarczej w Polsce można też zaliczyć brak planów zagospodarowania przestrzennego, co wiąże się z opóźnieniami w realizacji projektów inwestycyjnych⁶.

Firma konsultingowa PricewaterhouseCoopers w swym raporcie *Hard Landing 2 Report on transformation Central and Eastern Europe Facing the Debt Crisis* klasyfikuje Polskę jako jedno z najbardziej atrakcyjnych miejsc lokowania ZIB. Do

⁶ *Barier w napywie...*, s. 34; *Klimat inwestycyjny w Polsce w 2009 r. Raport z badania ilościowego*, raport wykonany przez GfK Polonia sp. z o.o. na zlecenie Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych SA, Warszawa, wrzesień 2009, s. 25.

silnych stron Polski zalicza relatywnie wysoki wzrost PKB, wysoką wiarygodność, umiarkowany dług zagraniczny, silny sektor bankowy, członkostwo w UE i dostęp do utalentowanej i tańszej niż u zachodnich sąsiadów siły roboczej. Autorzy raportu do słabych stron Polski kwalifikują zbyt wysoki deficyt budżetowy i szybko rosnący dług publiczny. Uważają oni, że Polska powinna zadbać o rozwój infrastruktury i ograniczyć bariery biurokratyczne⁷. Ogólnie Polskę sklasyfikowano jako państwo o niskim poziomie ryzyka⁸.

3. Atrakcyjność inwestycyjna Polski w świetle rankingów atrakcyjności inwestycyjnej

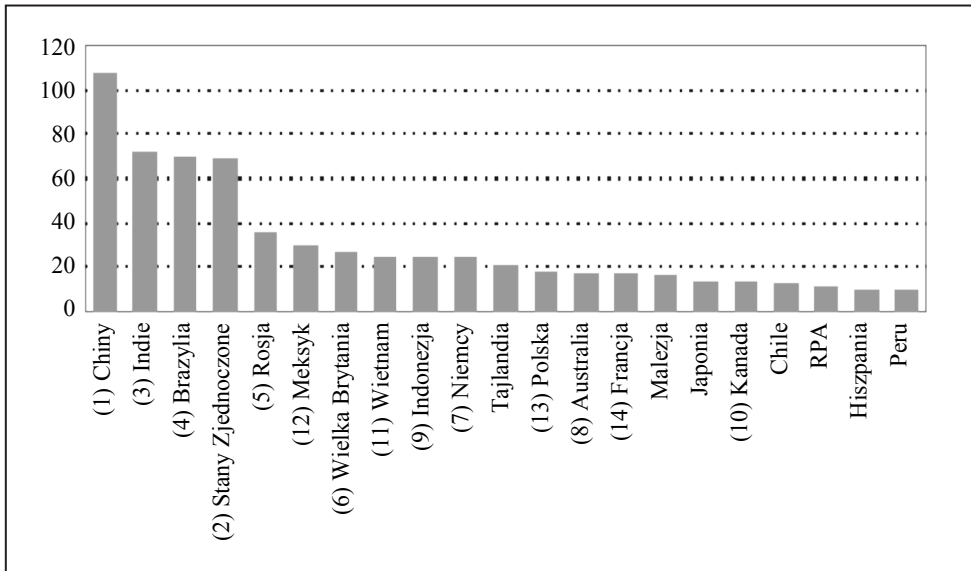
Informacji na temat atrakcyjności inwestycyjnej danego kraju dostarczają również rankingi, które oceniają klimat inwestycyjny krajów, poziom zaufania inwestorów do danej gospodarki czy też najbardziej pożądane lokalizacje dla ZIB.

Pomocne w przewidywaniu najbardziej preferowanych lokalizacji dla umiejscowienia zagranicznych inwestycji bezpośrednich jest badanie przeprowadzone przez UNCTAD. Raport *World Investment Prospects Survey 2010–2012* opracowany został na podstawie odpowiedzi osób zarządzających największymi korporacjami transnarodowymi na świecie. Za najbardziej atrakcyjne gospodarki dla lokalizacji zagranicznych inwestycji bezpośrednich w latach 2010–2012 uznano kolejno: Chiny, Indie, Brazylię, Stany Zjednoczone i Rosję. Po raz pierwszy cztery rozwijające się rynki – Chiny, Indie, Brazylia i Rosja – znalazły się w pierwszej piątce najczęściej wskazywanych miejsc do lokalizacji ZIB. Jedynym państwem z Europy Środkowo-Wschodniej, które znalazło się wśród najbardziej preferowanych lokalizacji dla zagranicznych filii dla największych KTN na świecie, jest Polska, która poprawiła swą pozycję w stosunku do zeszłorocznego raportu o jedno miejsce (rys. 4).

„Harvard Business Review Polska” publikuje raport *Inwestycje w świecie po recesji*, prezentujący ranking krajów, w których warto zainwestować. Sage Newman, Courtney Rickert i Ross D. Schaap, autorzy raportu, wskazują, że najlepszym miejscem do inwestowania jest Australia. Na czele tego rankingu znalazła się również Polska – została zaliczona do państw, w których klimat polityczny i kondycja makroekonomiczna sprzyjają inwestycjom, co oznacza, że w tych państwach zdecydowanie warto inwestować. Do tej grupy państw zaliczono również Niemcy i Stany Zjednoczone. Polska została uznana za jedną z najsilniejszych gospodarek wśród państw członkowskich Unii Europejskiej. Tak wysoką pozycję w rankingu Polska zawdzięcza kontroli nad inflacją, konkurencyjnym stawkom podatków od przedsiębiorstw oraz znaczącemu popytowi krajowemu. Co więcej, Newman, Rickert

⁷ *Hard Landing 2 Report on transformation Central and Eastern Europe Facing the Debt Crisis*, PricewaterhouseCoopers, 2010, s. 21, 26.

⁸ Tamże, s. 14.

* W nawiasach podano miejsca zajęte w ubiegłorocznym rankingu. Kraje bez numerów w nawiasach w zeszłym roku zajęły miejsca poza czołową dwudziestką.

Rys. 4. Najbardziej atrakcyjne gospodarki do lokalizacji zagranicznych inwestycji bezpośrednich w latach 2010–2012 (Ile razy dany kraj wymieniany jest jako najwyższy priorytet dla inwestycji dokonywanych przez największe korporacje transnarodowe)

Źródło: UNCTAD, *World Investment Prospects Survey 2010–2012*, United Nations, New York and Geneva 2010, s. 13.

i Schaap ocenili, że polska gospodarka jest silniejsza niż niemiecka, ale Niemcy mogą pochwalić się klimatem bardziej sprzyjającym inwestycjom⁹.

Ranking sporządzony przez firmę konsultingową A.T. Kearney prezentuje poziom zaufania inwestorów zagranicznych do poszczególnych krajów. Raport *The 2010 A.T. Kearney FDI Confidence Index®* sporządzony został na podstawie ankiety przeprowadzonej wśród czołowej kadry zarządzającej największymi światowymi korporacjami, które są odpowiedzialne za 75% światowych przepływów ZIB. Korporacje te prezentują 17 gałęzi gospodarki i 44 państwa z całego świata¹⁰. Badanie przeprowadzone w 2010 roku wykazało, że Polska plasuje się na szóstym miejscu. Za najbardziej atrakcyjne miejsca do lokowania zagranicznych inwestycji bezpośrednich uznano kolejno Chiny, Stany Zjednoczone, Indie i Brazylię. Polska zawdzięcza tak wysoką pozycję w rankingu dobrym wskaźnikom makroekonomicznym, pomimo globalnego kryzysu, co daje inwestorom powód do zaufania, szczególnie w sektorach

⁹ <http://www.egospodarka.pl/62986,Rosnie-atrakcyjnosc-inwestycyjna-Polski,1,39,1.html>.

¹⁰ *Investing in a Rebound – The 2010 A.T. Kearney FDI Confidence Index®*, A.T. Kearney, 2010, s. 3.

i członków zarządów 500 największych firm europejskich, aby wskazali swoje plany dotyczące ekspansji w całej Europie. Na tej podstawie sporządzono mapę europejskich miast, w których największa liczba firm planuje rozpocząć inwestycje w ciągu najbliższych pięciu lat. Raport wskazuje, że najbardziej atrakcyjnym miastem dla inwestorów zagranicznych w ciągu najbliższych pięciu lat będzie Moskwa, wyprzedzając w tym roku Warszawę, która znalazła się na drugim miejscu (rys. 5).

4. Atrakcyjność inwestycyjna Polski mierzona poziomem międzynarodowej konkurencyjności

Atrakcyjność inwestycyjna państwa bywa również utożsamiana z oceną konkurencyjności gospodarki, która opiniuje nie tylko funkcjonowanie gospodarki, ale także ład instytucjonalny i prawny. Ocena konkurencyjności gospodarki istotna jest dla inwestorów zagranicznych, gdyż decyzje o podjęciu ZIB oparte są na względach uzyskania przewagi konkurencyjnej, którą można uzyskać poprzez dostęp do nowych zasobów, rynków, zwiększenie efektywności działalności gospodarczej czy też poprzez lepsze wykorzystanie posiadanych zasobów¹².

Można wyróżnić wiele rankingów mierzących konkurencyjność gospodarek. Jednym z najbardziej prestiżowych, badających międzynarodową konkurencyjność krajów, jest raport corocznie przygotowywany przez Światowe Forum Ekonomiczne. Najnowszy – *The Global Competitiveness Report 2010–2011* wskazuje, że Polska poprawiła swoją pozycję konkurencyjną w stosunku do zeszłego roku, gdyż awansowała z 46 na 39 miejsce wśród 139 badanych krajów. Za najbardziej problematyczne w Polsce uznano m.in.: regulacje podatkowe, zbyt rozbudowaną biurokrację, zbyt restrykcyjne prawo pracy, utrudniony dostęp do finansowania czy też wysokie podatki¹³.

Międzynarodowy Instytut Rozwoju Zarządzania (IMD) w swoim raporcie *World Competitiveness Yearbook 2010* potwierdza polepszenie konkurencyjności polskiej gospodarki, która uplasowała się na 32 miejscu na 58 ocenianych. Polska awansowała o 12 pozycji w stosunku do ubiegłego roku, co zawdzięcza głównie takim czynnikom, jak: zdolności adaptacyjne przedsiębiorstw do zmian na rynku, odporność gospodarki na cykle ekonomiczne, elastyczność polityki rządu na zmiany w gospodarce, małe ryzyko niestabilności politycznej, przejrzystość instytucji finansowych¹⁴.

---

¹² M. Stawicka, L. Kwieciński, M. Wróblewski, *Analiza atrakcyjności inwestycyjnej regionu w świetle współczesnych trendów*, Projekt „Analiza, badania i prognozy na rzecz Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego” [POK1.08.01.04-02-003/08] współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, grudzień 2010.

¹³ *The Global Competitiveness Report 2010–2011*, World Economic Forum, Geneva 2010, s. 276.

¹⁴ *IMD World Competitiveness Yearbook 2010*, *The Global Competitiveness Report*, Institute for Management Development, Lozanna 2010, s. 218–219.

Literatura

- Bariery w napływie bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski*, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych SA, Warszawa, grudzień 2010.
- European Cities Monitor 2010*, Cushman & Wakefield LLP 2010.
- Godlewska-Majkowska H. (red.), *Atrakcyjność inwestycyjna polskich regionów. W poszukiwaniu miar*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2008.
- Hard Landing 2 Report on Transformation Central and Eastern Europe Facing the Debt Crisis*, PricewaterhouseCoopers, 2010.
- <http://www.egospodarka.pl/62986,Rosnie-atrakcyjnosci-inwestycyjna-Polski,1,39,1.html>.
- IMD World Competitiveness Yearbook 2010*, The Global Competitiveness Report, Institute for Management Development, Lozanna 2010.
- Investing in a Rebound – The 2010 A.T. Kearney FDI Confidence Index®*, A.T. Kearney, 2010.
- Investing in Poland 2011*, “Warsaw Business Journal”, Valkea Media SA, Warszawa 2010.
- Investor’s Guide – Poland. How to do Business*, Polish Information and Foreign Investment Agency, JP Weber Dudarski Sp. k. Member of JP Weber Group, Warszawa 2010.
- Klimat inwestycyjny w Polsce w 2009 r. Raport z badania ilościowego*, Raport wykonany przez GfK Polonia sp. z o.o. na zlecenie Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych SA, Warszawa, wrzesień 2009.
- Kuskowski P., Sadowski J., Strojny M., *20 lat amerykańskich inwestycji w Polsce. Raport Amerykańskiej Izby Handlowej w Polsce i KPMG*, Amerykańska Izba Handlowa w Polsce i KPMG Sp. z o.o., Warszawa 2010.
- Nowicki M. (red.), *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2010*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Fundacja Konrada Adenauera w Polsce, Gdańsk 2010.
- Orchwa-Malيزewska E., Michalczyk G., Poliński A., *Ocena atrakcyjności inwestycyjnej województwa podlaskiego w świetle badań porównawczych*, [w:] *Atrakcyjność inwestycyjna regionu*, red. A. Kopczyk, M. Proniewski, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku, Białystok 2005.
- Stawicka M., Kwieciński L., Wróblewski M., *Analiza atrakcyjności inwestycyjnej regionu w świetle współczesnych trendów*, Projekt „Analizy, badania i prognozy na rzecz Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego” [POKI.08.01.04-02-003/08] współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, grudzień 2010.
- The Global Competitiveness Report 2010–2011*, World Economic Forum, Geneva 2010.
- UNCTAD, *World Investment Prospects Survey 2010-2012*, United Nations, New York and Geneva 2010.
- Waking up to the New Economy. Ernst & Young’s 2010 European Attractiveness Survey*, Ernst & Young, 2010.

INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF POLAND

Summary: The article is focused on the presentation of the investment attractiveness of Poland. It is a reason why this publication specifies the main factors of the investment attractiveness. Moreover the investment climate was analysed. The paper also includes rankings of investment attractiveness, which include strong and weak aspects of Polish economy for foreign direct investments. To boost the inflows of FDI to Poland the publication concentrates on showing which areas should be improved.

Keywords: foreign direct investment (FDI), investment attractiveness, Poland.